

ZAKON

O REPRODUKTIVNOM MATERIJALU ŠUMSKOG DRVEĆA

("Sl. glasnik RS", br. 135/2004, 8/2005 - ispr. i 41/2009)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način priznavanja polaznog materijala za proizvodnju reproduktivnog materijala šumskog drveća, proizvodnje, kontrole proizvodnje, dorade, kvaliteta, prometa i upotrebe reproduktivnog materijala šumskog drveća.

Član 2

Reproduktivni materijal šumskog drveća (u daljem tekstu: reproduktivni materijal), u smislu ovog zakona, je seme (šišarka, plod i seme namenjeno za proizvodnju sadnog materijala), deo biljke (reznica, korenova reznica, lisna reznica, pupoljak, izbojak, položenica, koren, tkivo za mikrorazmnožavanje i bilo koji deo biljke namenjen za proizvodnju sadnica) i sadnica (biljka proizvedena iz semena, dela biljke ili prirodni podmladak iz semenskih sastojina).

Član 3

Odredbe ovog zakona odnose se na reproduktivni materijal sledećih vrsta šumskog drveća:

Abies alba Mill - jela

Abies cephalonica Loud. - grčka jela

Abies grandis Lindl. - kalifornijska jela

Abies pinsapo Boiss. - španska jela

Acer platanoides L. - mleč

Acer pseudoplatanus L. - gorski javor

Alnus glutinosa (L.) Gaertn. - crna jova

Alnus incana (L.) Moench. - bela jova

Betula pendula Roth. - breza

Betula pubescens Ehrh. - maljava breza

Carpinus betulus L. - grab

Castanea sativa Mill. - pitomi kesten

Cedrus atlantica Carr. - atlaski kedar

Cedrus libani A. Richard - libanski kedar

Fagus silvatica L. - bukva

Fagus moesiaca (Domin, Maly) Czezcott. - mezijska bukva

Fraxinus angustifolia Vahl. - poljski jasen
Fraxinus excelsior L. - beli jasen
Juglans nigra L. - crni orah
Juglans regia L. - orah
Larix decidua Mill. - evropski ariš
Larix x eurolepis Henry
Larix kaempferi (Lambert) Carr. - japanski ariš
Larix sibirica Ledeb. - sibirski ariš
Picea abies (L.) Karst. - smrča
Picea omorika (Pančić) Pyrkine - omorika
Picea sitchensis (Bong.) Carr - sitkanska smrča
Pinus brutia Ten. - brucijski bor
Pinus canariensis C. Smith - kanarski bor
Pinus cembra L. - limba
Pinus contorta Loud. - usukani bor
Pinus halepensis Mill. - alepski bor
Pinus heldreichii Christ. - munika
Pinus nigra Arnold - crni bor
Pinus pinaster Ait. - primorski bor
Pinus pinea L. - pinjol
Pinus radiata D. Don - monterejski bor
Pinus silvestris L. - beli bor
Populus sp. i hibridi - topole
Prunus avium L. - divlja trešnja
Pseudotsuga menziesii (Mirbel) Franco - duglazija
Quercus cerris Ten - cer
Quercus frainetto Ten - sladun
Quercus ilex L. - česmina
Quercus petraea Liebl. - kitnjak

Quercus pubescens Willd. - medunac

Quercus robur L. - lužnjak

Quercus rubra L. - crveni hrast

Quercus suber L. - plutnjak

Robinia pseudoacacia L. - bagrem

Tilia cordata Mill. - sitnolisna lipa

Tilia platyphyllos Scop. - krupnolisna lipa.

Odredbe ovog zakona odnose se i na reproduktivni materijal drugih vrsta šumskog drveća kada se isti proizvodi za potrebe podizanja i veštačkog obnavljanja šuma.

Član 4

Odredbe ovog zakona ne odnose se na uzorke reproduktivnog materijala koje preduzeće ili drugo pravno lice koje se bavi poslovima oplemenjivanja bilja u oblasti šumarstva koristi za realizaciju programa naučnih istraživanja i izvođenja eksperimenata, u količini utvrđenoj tim programom.

Odredbe ovog zakona ne odnose se na reproduktivni materijal vrsta šumskog drveća iz člana 3. ovog zakona koji nije namenjen potrebama podizanja i obnavljanja šuma.

Reproduktivni materijal iz stava 2. ovog člana u prometu prati dokument proizvođača sa naznakom: "Nije za upotrebu u šumarstvu".

Odredbe ovog zakona, osim odredaba čl. 16, 34a i 36. ne odnose se na reproduktivni materijal ukrasnog drveća i žbunja.

Član 5

Pojedini izrazi, upotrebjeni u ovom zakonu, imaju sledeće značenje:

- 1) polazni materijal za proizvodnju reproduktivnog materijala (u daljem tekstu: polazni materijal) je izvor semena, semenska sastojina, semenska plantaža, roditeljska stabla, klon i klonska smeša;
- 2) izvor semena je stablo ili sastojina unutar regiona provenijencije koji je priznat kao polazni materijal;
- 3) semenska sastojina je deo šumskog kompleksa izdvojen na osnovu fenotipskih karakteristika stabala u kome su sprovedene mere nege, a čija je osnovna namena proizvodnja reproduktivnog materijala;
- 4) semenska plantaža je izolovani zasad odabranih klonova ili potomstva punih srodnika ili polusrodnika namenjen za proizvodnju ploda i semena, koji često i obilno plodonosi, a seme se lako sakuplja;
- 5) roditeljska stabla su stabla od kojih je proizvedeno potomstvo kontrolisanim ili slobodnim oprašivanjem;
- 6) klon je grupa individua (rameta) proizvedenih vegetativno od jedne matične biljke (ortete);
- 7) klonska smeša je smeša identifikovanih klonova u utvrđenom odnosu;
- 8) potomstvo punih srodnika (*full sib*) je potomstvo poznatih roditeljskih stabala, a potomstvo polusrodnika (*half sib*) je potomstvo poznatog materinskog stabla dobijeno iz slobodnog oprašivanja;
- 9) hibridi su potomstvo punih srodnika ili polusrodnika;
- 10) klonski arhiv je dugogodišnji zasad i matičnjak klonova namenjen očuvanju genetskog fonda i varijabilnosti vrsta i hibrida;

- 11) matičnjak je zasad osnovan u svrhu proizvodnje vegetativnog reproduktivnog materijala;
- 12) centralni matičnjak je zasad reproduktivnog materijala prvog nivoa razmnožavanja u cilju proizvodnje reproduktivnog materijala drugog nivoa razmnožavanja;
- 13) komercijalni matičnjak je zasad reproduktivnog materijala drugog nivoa razmnožavanja od koga se proizvodi reproduktivni materijal za podizanje i obnovu šuma;
- 14) nivo razmnožavanja je stepen povezanosti reproduktivnog materijala sa polaznim materijalom;
- 15) region provenijencije je jedno ili više područja sličnih ekoloških karakteristika u kome sastojine određenih vrsta, podvrsta ili varijeteta pokazuju slične fenotipske ili genetske karakteristike;
- 16) šumski rasadnik je posebno uređena površina zemljišta na kojoj se kroz sistem tehnološko-tehničkih postupaka proizvodi reproduktivni materijal;
- 17) promet reproduktivnog materijala je kupovina, prodaja, uvoz, uslužno posredovanje, davanje bez naknade (poklon, ustupanje i sl.) i razmena reproduktivnog materijala;
- 18) partija semena je seme iste vrste drveća koje potiče od istog priznatog polaznog materijala i koje je na isti način i iste sezone sakupljano, dorađeno i uskladišteno;
- 19) dobavljač reproduktivnog materijala je pravno lice ili preduzetnik koji je registrovan za promet reproduktivnog materijala.

Član 6

Kategorije reproduktivnog materijala, u smislu ovog zakona, su:

- 1) *reproduktivni materijal poznatog porekla;*
- 2) *selekcionisan reproduktivni materijal;*
- 3) *kvalifikovan reproduktivni materijal;*
- 4) *testiran (sortni) reproduktivni materijal.*

Reproduktivni materijal poznatog porekla je reproduktivni materijal koji potiče od stabla ili iz sastojine, čija su nadmorska visina i region provenijencije poznati.

Selekcionisan reproduktivni materijal je reproduktivni materijal koji je proizveden u semenskoj sastojini.

Kvalifikovan reproduktivni materijal je reproduktivni materijal koji je proizveden od roditeljskih stabala, klonova, klonskih smeša ili u semenskim plantažama, fenotipski odabranih na nivou individue.

Testiran (sortni) reproduktivni materijal je reproduktivni materijal koji je proizveden u semenskim sastojinama, semenskim plantažama, od roditeljskih stabala, klonova ili klonskih smeša, čija superiornost mora biti dokazana u uporednim testovima u skladu sa propisima iz oblasti priznavanja sorti šumskog bilja ili je procenjena na osnovu genetske ocene delova polaznog materijala.

Član 7

Za podizanje i obnavljanje šuma može da se koristi selekcionisan, kvalifikovan ili testiran reproduktivni materijal koji je proizveden u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona.

Reproduktivni materijal *poznatog porekla* može da se koristi za podizanje i obnavljanje šuma samo unutar istog regiona provenijencije, ako:

- 1) na zalihama nema dovoljno selekcionisanog, kvalifikovanog ili testiranog semena za potrebe podizanja i obnavljanja šuma u toj godini;

2) se zbog više sile (šumski požar, elementarne nepogode i sl.) mora neplanirano povećati obim pošumljavanja.

Reproduktivni materijal *poznatog porekla* može da se koristi za podizanje i obnavljanje šuma samo na osnovu odobrenja ministarstva nadležnog za poslove šumarstva (u daljem tekstu: ministarstvo).

Član 8

Reproduktivni materijal šumskog drveća iz člana 3. ovog zakona iz uvoza može da se koristi za podizanje i obnavljanje šuma ako:

1) je kvalifikovan ili testiran;

2) nema uroda semena ili urod semena nije dovoljan ili ako na zalihama ne postoje dovoljne količine reproduktivnog materijala za potrebe podizanja i obnavljanja šuma u toj godini.

Odobrenje za uvoz semena iz stava 1. ovog člana izdaje ministarstvo.

Član 8a

Ministarstvo može da naloži proizvođačima semena da sakupe seme određene vrste šumskog drveća kada je to neophodno za potrebe podizanja i obnavljanja šuma u Republici Srbiji.

Troškove sakupljanja semena u slučaju iz stava 1. ovog člana snosi ministarstvo prema programu zaštite i unapređivanja šuma.

II PRIZNAVANJE POLAZNOG MATERIJALA

Član 9

Radi obezbeđivanja polaznog materijala za proizvodnju selekcionisanog i reproduktivnog materijala poznatog porekla šumskog drveća iz člana 3. ovog zakona, ministar nadležan za poslove šumarstva (u daljem tekstu: ministar) ustanovljava regione provenijencije.

Akt o ustanovljavanju regiona provenijencije sadrži podatke o:

1) vrsti drveta;

2) geografskoj širini i dužini;

3) površini;

4) nadmorskoj visini;

5) druge neophodne podatke.

Sastavni deo akta iz stava 2. ovog člana je karta sa ucrtanim granicama regiona provenijencije.

Region provenijencije polaznog materijala od koga je osnovana semenska plantaža istovremeno je i region provenijencije reproduktivnog materijala proizvedenog u toj semenskoj plantaži.

Član 10

Priznavanje polaznog materijala za proizvodnju reproduktivnog materijala vrši ministarstvo na osnovu prijave preduzeća ili drugog pravnog lica koje je vlasnik, odnosno korisnik polaznog materijala.

Stručne poslove priznavanja polaznog materijala za proizvodnju reproduktivnog materijala poznatog porekla i selekcionisanog reproduktivnog materijala ministarstvo može da poveri preduzeću ili drugom pravnom licu koje ima u radnom odnosu najmanje jednog diplomiranog inženjera šumarstva - odsek za šumarstvo, sa najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima priznavanja polaznog materijala ili kontrole proizvodnje reproduktivnog materijala, i položen stručni ispit.

Stručne poslove priznavanja polaznog materijala za proizvodnju kvalifikovanog i testiranog reproduktivnog materijala vrši komisija koju rešenjem obrazuje ministar.

Član 11

Kao polazni materijal za proizvodnju reproduktivnog materijala *poznatog porekla* priznaće se izvor semena čiji su region provenijencije, lokacija i nadmorska visina poznati.

Kao polazni materijal za proizvodnju *selekcionisanog* reproduktivnog materijala priznaće se sastojina visokog uzgojnog oblika, dobrog zdravstvenog stanja i fenotipskih osobina, koja je izolovana, odnosno dovoljno udaljena od sastojina iste vrste tako da je onemogućeno međusobno oprašivanje.

Kao polazni materijal za proizvodnju *kvalifikovanog* reproduktivnog materijala priznaće se:

- 1) semenska plantaža, ako je osnovana od klonova ili potomstva punih srodnika ili polusrodnika stabala dobrog zdravstvenog stanja, izrazito dobrih morfoloških osobina i adaptiranosti na stanišne uslove;
- 2) roditeljska stabla, ako su dobrog zdravstvenog stanja, izrazito dobrih morfoloških osobina i adaptiranosti na stanišne uslove;
- 3) klon, ako je matična biljka od koje je proizveden dobrog zdravstvenog stanja, izrazito dobrih morfoloških osobina i adaptiranosti na stanišne uslove i ako može da bude identifikovan na osnovu osobina zbog kojih je priznat kao klon;
- 4) klonska smeša, ako je sačinjena od priznatih klonova čiji je identitet, broj i proporcija učešća u klonskoj smeši utvrđen.

Kao polazni materijal za proizvodnju *testiranog* reproduktivnog materijala priznaće se semenska sastojina koja ispunjava uslove iz stava 2. ovog člana, odnosno semenska plantaža, roditeljska stabla, klon i klonska smeša koji ispunjavaju uslove iz stava 3. ovog člana, čija je superiornost u odnosu na određenu osobinu dokazana u testovima sprovedenim u skladu sa propisima iz oblasti priznavanja sorti šumskog bilja i međunarodno priznatim postupcima.

Semenska plantaža, roditeljska stabla, klon i klonska smeša mogu biti priznati kao polazni materijal za proizvodnju testiranog reproduktivnog materijala i na osnovu genetske ocene superiornosti od njih proizvedenog reproduktivnog materijala.

Član 12

Ministarstvo ustanovljava i vodi registar regiona provenijencije i priznatog polaznog materijala za proizvodnju selekcionisanog, kvalifikovanog, testiranog i reproduktivnog materijala poznatog porekla (u daljem tekstu: registar) i izdaje uverenje o priznatom polaznom materijalu.

Na osnovu podataka iz registra ministarstvo utvrđuje Nacionalnu listu priznatog polaznog materijala na propisanom obrascu.

Brisaće se iz registra priznati polazni materijal za koji se utvrdi da ne ispunjava uslove na osnovu kojih je izvršeno njegovo priznavanje i upis u registar.

Upisaće se u registar genetski modifikovan polazni materijal, odnosno staviti u promet reproduktivni materijal genetski modifikovanih organizama za koje nadležni organ utvrdi da ne predstavlja opasnost za zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Član 13

Ministar bliže propisuje: sadržinu prijave za priznavanje polaznog materijala, uslove koje treba da ispunjava polazni materijal za proizvodnju reproduktivnog materijala, način i postupak njegovog priznavanja, sadržinu i način vođenja registra, kao i obrazac i sadržinu Nacionalne liste priznatog polaznog materijala.

Član 14

Troškove priznavanja i upisa u registar snosi proizvođač i uplaćuje na odgovarajući račun za uplatu javnih prihoda budžeta Republike.

Visina troškova utvrđuje se u skladu sa propisima o naknadama troškova u upravnom postupku.

III PROIZVODNJA REPRODUKTIVNOG MATERIJALA

Član 15

Proizvodnjom reproduktivnog materijala može da se bavi preduzeće, drugo pravno lice i preduzetnik (u daljem tekstu: proizvođač reproduktivnog materijala) koje ispunjava sledeće uslove:

- 1) da je vlasnik, odnosno korisnik priznatog polaznog materijala, matičnjaka ili šumskog rasadnika;
- 2) da raspolaže odgovarajućom opremom za proizvodnju reproduktivnog materijala;
- 3) da raspolaže skladišnim prostorom za odvojen smeštaj, čuvanje i pakovanje nedorađenog i dorađenog reproduktivnog materijala, a semena po partijama, koji obezbeđuje očuvanje njegovog kvaliteta i zdravstvenog stanja;
- 4) da ima obezbeđeno stručno rukovođenje poslovima proizvodnje reproduktivnog materijala (prijavljivanje proizvodnje, obezbeđivanje i čuvanje propisane dokumentacije, smeštaj i čuvanje reproduktivnog materijala i sl.).

Stručno rukovođenje poslovima proizvodnje reproduktivnog materijala može da vrši diplomirani inženjer šumarstva - odsek za šumarstvo, sa položenim stručnim ispitom, koji je zasnovao radni odnos kod proizvođača reproduktivnog materijala.

Lice iz stava 2. ovog člana može da stručno rukovodi poslovima proizvodnje reproduktivnog materijala u najviše tri šumska rasadnika.

Ispunjenost uslova iz stava 1. ovog člana utvrđuje ministar.

Član 16

Ministarstvo ustanovljava i vodi registar matičnjaka, šumskih rasadnika i rasadnika ukrasnog drveća i žbunja.

Ministarstvo vrši upis matičnjaka, šumskih rasadnika i rasadnika ukrasnog drveća i žbunja u registar iz stava 1. ovog člana na osnovu prijave proizvođača.

Registar iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o: datumu upisa u registar, registarskom broju, nazivu vlasnika, odnosno korisnika, lokaciji i površini matičnjaka, šumskog rasadnika, odnosno rasadnika ukrasnog drveća i žbunja.

Član 17

Proizvođač reproduktivnog materijala je dužan da vodi knjigu evidencije reproduktivnog materijala.

Knjiga evidencije iz stava 1. ovog člana sadrži: broj rešenja o utvrđivanju uslova za proizvodnju reproduktivnog materijala, ime lica koje obavlja poslove stručnog rukovođenja proizvodnjom reproduktivnog materijala, pregledni plan rasadnika i matičnjaka sa jasno označenim delom gde se proizvodi reproduktivni materijal vrsta iz člana 3. ovog zakona, vrstu, odnosno sortu i starost reproduktivnog materijala, količinu ukupno primljenog, proizvedenog, prodalog i uništenog reproduktivnog materijala, podatke o načinu proizvodnje, vrsti i datumu izvođenja radova.

Član 18

Sadni materijal u rasadniku, odnosno matičnjaku, mora biti obeležen jasno vidljivim oznakama koje sadrže podatke o vrsti (narodni i naučni naziv) i starosti sadnog materijala.

Član 19

O vrsti i količini reproduktivnog materijala proizvedenog do 31. oktobra tekuće godine proizvođač je dužan da obavesti ministarstvo najkasnije do 15. novembra tekuće godine.

Uvoznik reproduktivnog materijala je dužan da obavesti ministarstvo o vrsti i količini uvezenog reproduktivnog materijala najkasnije u roku od 15 dana od dana uvoza.

IV KONTROLA PROIZVODNJE REPRODUKTIVNOG MATERIJALA

Član 20

Proizvodnja reproduktivnog materijala podleže obaveznoj kontroli jednom u toku vegetacije.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana kontrola proizvodnje reproduktivnog materijala topola i vrba vrši se dva puta u toku vegetacije.

Kontrolu proizvodnje reproduktivnog materijala (u daljem tekstu: kontrola proizvodnje) vrši ministarstvo.

Stručne poslove kontrole proizvodnje ministarstvo može da poveri preduzeću ili drugom pravnom licu iz člana 10. stav 2. ovog zakona.

Član 21

Proizvođač reproduktivnog materijala dužan je da podnese ministarstvu prijavu za kontrolu proizvodnje najkasnije do 30. aprila tekuće godine.

Član 22

Ministarstvo izdaje uverenje o poreklu reproduktivnog materijala za partiju semena, odnosno pošiljku delova biljaka ili sadnog materijala proizvedenog u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana ministarstvo izdaje uverenje o poreklu za pošiljku semena nastalu mešanjem selekcionisanog ili semena poznatog porekla koje potiče od dva ili više semenskih objekata unutar iste kategorije i istog regiona provenijencije ili iz istog semenskog objekta za seme sakupljeno u različitim godinama.

Proizvođač, odnosno dobavljač reproduktivnog materijala dužan je da pre stavljanja reproduktivnog materijala u promet pribavi uverenje o poreklu.

Član 23

Ministar bliže propisuje: način i postupak vršenja kontrole proizvodnje, obrazac prijave za kontrolu proizvodnje, obrazac zapisnika o kontroli u toku procesa proizvodnje i obrazac uverenja o poreklu reproduktivnog materijala.

Član 24

Troškove kontrole proizvodnje snosi proizvođač i uplaćuje na odgovarajući račun za uplatu javnih prihoda budžeta Republike.

Visina troškova utvrđuje se u skladu sa propisima o naknadama troškova u upravnom postupku.

V DORADA REPRODUKTIVNOG MATERIJALA

Član 25

Dorada semena obuhvata sušenje, trušenje, čišćenje, kalibriranje, pakovanje, zatvaranje ambalaže, plombiranje, smeštaj i čuvanje.

Dorada semena obuhvata i dezinfekciju i dezinsekciju, kao i tretiranje semena bakterijskim i biostimulatorskim sredstvima.

Dorada sadnica i vegetativnih delova obuhvata klasiranje, pakovanje, smeštaj i čuvanje.

Član 26

Doradom reproduktivnog materijala može da se bavi preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik (u daljem tekstu: dorađivač) koji ispunjava sledeće uslove:

- 1) da ima obezbeđen radni prostor i opremu za doradu i čuvanje reproduktivnog materijala, odvojeno po partijama;
- 2) da stručno rukovođenje poslovima dorade reproduktivnog materijala vrši lice koje je diplomirani inženjer šumarstva - odsek za šumarstvo sa najmanje dve godine radnog iskustva i položenim stručnim ispitom.

Član 27

Pošiljku nedorađenog semena na doradu prati zapisnik šumarskog inspektora o branju, odnosno sakupljanju.

Zapisnik iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o:

- 1) vrsti drveta;
- 2) datumu branja, odnosno sakupljanja;
- 3) težini pošiljke;
- 4) registarskom broju i vrsti polaznog materijala za proizvodnju reproduktivnog materijala;
- 5) regionu provenijencije za reproduktivni materijal kategorije poznatog porekla i selekcionisanog.

Proizvođač semena, odnosno reznica je dužan da sedam dana pre početka branja ili sakupljanja semena, odnosno izrade reznica, o tome obavesti šumarskog inspektora.

Član 28

Dorađivač je dužan da vodi knjigu evidencije o doradi reproduktivnog materijala.

Knjiga evidencije iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o: datumu prijema, vrsti i količini nedorađenog reproduktivnog materijala, proizvođaču nedorađenog reproduktivnog materijala, datumu dorade, vrsti i količini dorađenog reproduktivnog materijala, datumu isporuke, vrsti i količini isporučenog dorađenog reproduktivnog materijala i licu kome je isporučen dorađeni reproduktivni materijal.

VI KVALITET REPRODUKTIVNOG MATERIJALA

Član 29

Reproduktivni materijal mora da ispunjava norme kvaliteta propisane JUS-om i ISTA, a reproduktivni materijal topola (*Populus sp.*) i vrba (*Salix sp.*) norme kvaliteta utvrđene propisom koji donosi ministar.

Propis iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o dimenzijama, kvalitetu i klasama reproduktivnog materijala topola i vrba.

Član 30

Ispitivanje i utvrđivanje kvaliteta reproduktivnog materijala vrši se pre stavljanja u promet i korišćenja po međunarodno priznatom metodu.

Ispitivanje i utvrđivanje kvaliteta reproduktivnog materijala vrši preduzeće, odnosno drugo pravno lice koje ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom.

Ispitivanje i utvrđivanje kvaliteta reznica i sadnica vrši ovlašćeno lice od strane Ministarstva.

Ispitivanje i utvrđivanje kvaliteta reproduktivnog materijala iz uvoza vrši preduzeće odnosno drugo pravno lice koje je ovlašćeno da izdaje sertifikate međunarodnog udruženja za ispitivanje kvaliteta reproduktivnog materijala.

Član 31

Ispitivanjem i utvrđivanjem kvaliteta reproduktivnog materijala može da se bavi preduzeće, odnosno drugo pravno lice koje ispunjava sledeće uslove:

- 1) da ima obezbeđen radni prostor za ispitivanje kvaliteta reproduktivnog materijala;
- 2) da ima obezbeđen prostor za čuvanje uzoraka semena;
- 3) da raspolaže odgovarajućim uređajima, aparatima i priborom za ispitivanje kvaliteta reproduktivnog materijala, prema vrsti reproduktivnog materijala koji se ispituje;
- 4) da za obavljanje poslova ispitivanja i utvrđivanja kvaliteta reproduktivnog materijala ima zaposleno lice koje je diplomirani inženjer šumarstva - odsek za šumarstvo, sa najmanje dve godine radnog iskustva i položenim stručnim ispitom.

Ministar rešenjem ovlašćuje preduzeće, odnosno drugo pravno lice iz stava 1. ovog člana za vršenje poslova ispitivanja i utvrđivanja kvaliteta semena.

Ministar bliže propisuje uslove koje treba da ispuni preduzeće, odnosno drugo pravno lice iz stava 1. ovog člana.

Član 32

Za dorađen reproduktivni materijal koji ispunjava propisane norme kvaliteta, preduzeće, odnosno drugo pravno lice iz člana 30. ovog zakona izdaje deklaraciju o kvalitetu reproduktivnog materijala.

Rok važnosti deklaracije o kvalitetu reproduktivnog materijala određuje preduzeće, odnosno drugo pravno lice iz člana 30. ovog zakona u zavisnosti od vrste, starosti i načina čuvanja reproduktivnog materijala, a najviše dvanaest meseci od dana izdavanja.

Član 33

Preduzeće, odnosno drugo pravno lice iz člana 30. ovog zakona dužno je da čuva dokumentaciju o ispitivanju i utvrđivanju kvaliteta reproduktivnog materijala najmanje pet godina, a po jedan primerak uzorka iz svake partije semena najmanje 18 meseci.

VII PROMET I UPOTREBA REPRODUKTIVNOG MATERIJALA

Član 34

U promet može da se stavi reproduktivni materijal šumskog drveća poznatog porekla, selekcionisan, kvalifikovan ili testiran.

U promet može da se stavi selekcionisan, kvalifikovan ili testiran reproduktivni materijal hibrida.

U promet može da se stavi kvalifikovan ili testiran reproduktivni materijal topola.

U promet može da se stavi reproduktivni materijal koji potiče od genetski modifikovanih organizama samo ako je testiran.

Član 34a

Reproduktivni materijal ukrasnog drveća i žbunja može da se stavi u promet ako je dovoljnih dimenzija i vitalnosti da može da se koristi kao reproduktivni materijal i ako nema vidljivih znakova fiziološke slabosti, mehaničkih ili drugih oštećenja.

Član 35

Promet reproduktivnog materijala može da vrši proizvođač i dobavljač upisan u knjigu proizvođača i dobavljača reproduktivnog materijala koju vodi ministarstvo.

Knjiga proizvođača i dobavljača reproduktivnog materijala iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o: nazivu, sedištu i adresi proizvođača i dobavljača, odgovornom licu dobavljača i broju rešenja o upisu u odgovarajući registar.

Član 36

Reproduktivni materijal u prometu mora biti upakovan tako da je zaštićen od isušivanja, upale, oštećenja i infekcije.

Partije semena i ploda stavljaju se u promet u plombiranim pošiljkama.

Član 37

Pošiljku dorađenog semena u prometu, sadnica i vegetativnih delova biljaka prati uverenje o poreklu.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana male količine sadnica u prometu namenjene pošumljavanju prati samo etiketa iz člana 38. ovog zakona.

Ministar bliže određuje količine sadnica koje se za pojedine vrste šumskog drveća smatraju malim.

Član 37a

Pošiljku dorađenog semena u prometu prati deklaracija o kvalitetu. Dorađeno seme u prometu mora da odgovara kvalitetu označenom u deklaraciji o kvalitetu, a delovi biljaka i sadnice kvalitetu navedenom na etiketi iz člana 38. ovog zakona.

Za pošiljku semena iz člana 22. stav 2. ovog zakona dobavljač je dužan da pribavi novu deklaraciju o kvalitetu.

Radi setve semena sakupljenog u tekućoj godini, dozvoljava se isporuka semena do prvog kupca bez podataka o procentu klijavosti čistog semena i broju klijavih ili vitalnih semenki po kilogramu.

Podatke iz stava 3. ovog člana dobavljač je dužan da dostavi kupcu odmah po završenom ispitivanju uzorka semena.

Male količine semena u prometu ne mora da prati deklaracija o kvalitetu.

Ministar bliže određuje količine semena koje se za pojedine vrste šumskog drveća smatraju malim.

Član 38

Na ambalažu pošiljke reproduktivnog materijala proizvođač, odnosno dorađivač reproduktivnog materijala stavlja etiketu koja sadrži podatke o:

- 1) nazivu proizvođača, odnosno dorađivača reproduktivnog materijala;
- 2) broju uverenja o poreklu reproduktivnog materijala;
- 3) broju deklaracije o kvalitetu semena, sa rokom važenja;

- 4) vrsti drveta (narodni i naučni naziv);
- 5) kategoriji reproduktivnog materijala;
- 6) datumu sakupljanja, odnosno izrade reproduktivnog materijala;
- 7) starosti sadnica;
- 8) klasi reznica ili sadnica;
- 9) količini reproduktivnog materijala u pošiljci.

Etiketa na ambalaži pošiljke semena, pored podataka iz stava 1. ovog člana, sadrži i podatke o:

- 1) čistoći - procentualno učešće čistog semena po težini;
- 2) procentu klijavosti čistog semena;
- 3) težini 1000 čistih semenki;
- 4) broju klijavih ili vitalnih semenki po kilogramu. U slučaju vitalnih semenki, navodi se i metod po kome je utvrđena vitalnost.

Ako se izdaje na obojenom papiru etiketa se razlikuje po boji za pojedine kategorije reproduktivnog materijala, i to:

- 1) žuta za reproduktivni materijal poznatog porekla;
- 2) zelena za selekcionisan reproduktivni materijal;
- 3) ružičasta za kvalifikovan reproduktivni materijal;
- 4) plava za testiran reproduktivni materijal.

Ako je etiketa na pošiljci reproduktivnog materijala namenjenoj izvozu bele boje, naziv boje za pojedine kategorije reproduktivnog materijala mora biti odštampan u gornjem desnom uglu na engleskom jeziku.

Član 38a

Proizvođač, odnosno dobavljač dužan je da vodi i čuva evidenciju o izdatim etiketama iz člana 38. ovog zakona najmanje pet godina.

Član 39

Prenos semena i plodova na doradu ne smatra se prometom reproduktivnog materijala u smislu odredaba ovog zakona.

Član 40

U promet ne može da se stavi reproduktivni materijal čiji je rok važenja deklaracije o kvalitetu istekao.

U slučaju iz stava 1. ovog člana na zahtev vlasnika reproduktivnog materijala preduzeće, odnosno drugo pravno lice iz člana 30. ovog zakona izvršiće ponovno ispitivanje, utvrđivanje kvaliteta, kao i izdavanje deklaracije o kvalitetu reproduktivnog materijala za koji utvrdi da ispunjava propisane norme kvaliteta.

VIII NADZOR

Član 41

Nadzor nad primenom odredaba ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega vrši ministarstvo.

Inspekcijski nadzor nad priznavanjem polaznog materijala, proizvodnjom, doradom, kvalitetom, prometom i upotrebom reproduktivnog materijala ministarstvo vrši preko šumarskog inspektora (u daljem tekstu: inspektor).

Poslove inspektora može da vrši diplomirani inženjer šumarstva, odseka za šumarstvo, sa najmanje tri godine radnog iskustva i sa položenim stručnim ispitom.

Član 42

Svako pravno i fizičko lice dužno je da inspektoru omogući vršenje inspekcijskog nadzora, da mu bez odlaganja stavi na uvid i raspolaganje potrebnu dokumentaciju i druge dokaze i izjasni se o činjenicama koje su od značaja za vršenje nadzora.

Član 43

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora inspektor je ovlašćen i dužan da:

- 1) vrši kontrolu i utvrđivanje uslova za proizvodnju, doradu i za ispitivanje i utvrđivanje kvaliteta reproduktivnog materijala;
- 2) vrši kontrolu procesa proizvodnje, postupaka dorade i postupaka ispitivanja i utvrđivanja kvaliteta reproduktivnog materijala;
- 3) vrši obavezne preglede u postupku odabiranja i priznavanja matičnjaka i ustanovljavanja registra matičnjaka i šumskih rasadnika;
- 4) vrši obavezne preglede u postupku kontrole proizvodnje reproduktivnog materijala i izdavanja propisanih uverenja;
- 5) vrši kontrolu da li se povereni poslovi vrše u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donetih na osnovu istog;
- 6) vrši kontrolu prometa, upotrebe i kvaliteta reproduktivnog materijala;
- 7) vrši kontrolu sakupljanja i ubiranja reproduktivnog materijala sa semenskih stapala, sastojina i plantaža;
- 8) uzima uzorke reproduktivnog materijala bez naknade radi ispitivanja i utvrđivanja kvaliteta;
- 9) zahteva pomoć organa nadležnih za unutrašnje poslove ako oceni da bez njihove pomoći ne može da izvrši nadzor.

Član 44

U vršenju poslova iz člana 43. ovog zakona inspektor je ovlašćen i dužan da:

- 1) zabrani proizvodnju, doradu i utvrđivanje kvaliteta reproduktivnog materijala, ako za to nisu ispunjeni propisani uslovi ili ako se ove delatnosti obavljaju bez dokaza o ispunjenosti propisanih uslova;
- 2) zabrani proizvodnju, doradu, upotrebu i stavljanje u promet reproduktivnog materijala koje nema uverenje o poreklu;
- 3) zabrani stavljanje u promet reproduktivnog materijala koji nije dorađen, nije propisno upakovan, nije u izvornom originalnom pakovanju, nema propisanu deklaraciju, ne odgovara propisanom i deklarisanom kvalitetu ili čiji kvalitet nije utvrđen na propisan način;

- 4) zabrani upotrebu i stavljanje u promet reproduktivnog materijala uvezenog bez odobrenja nadležnog organa;
- 5) naredi uništavanje i nadzire postupak uništavanja reproduktivnog materijala čija se proizvodnja i promet vrši suprotno odredbama ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega i da uništi reproduktivni materijal ako se ne postupi po nalogu za njegovo uništavanje;
- 6) oduzme i uništi reproduktivni materijal koji je stavljen u promet suprotno odredbama ovog zakona;
- 7) naredi otklanjanje utvrđene nepravilnosti kada u postupku nadzora utvrdi da propis o reproduktivnom materijalu nije primenjen ili je nepravilno primenjen i odredi za to potreban rok.

Troškovi koji nastanu prilikom oduzimanja, čuvanja i uništavanja reproduktivnog materijala na osnovu ovlašćenja iz stava 1. tačka 6. ovog člana padaju na teret lica od kojeg je reproduktivni materijal oduzet.

Član 45

Protiv rešenja inspektora dopuštena je žalba Vladi Republike Srbije.

Žalba izjavljena na rešenje inspektora iz člana 44. stav 1. tač. 2. i 3. ovog zakona ne odlaže njegovo izvršenje.

Član 46

Utvrđivanje kvaliteta inspekcijskih uzoraka reproduktivnog materijala ministarstvo može da poveri preduzeću, odnosno drugom pravnom licu koje ispunjava uslove iz člana 31. ovog zakona.

Troškove koji nastaju u vezi sa utvrđivanjem kvaliteta inspekcijskih uzoraka reproduktivnog materijala snosi preduzeće, odnosno drugo pravno i fizičko lice od koga je uzorak uzet, ako uzorak ne odgovara propisanom, odnosno deklarisanom kvalitetu, odnosno ministarstvo ako uzorak odgovara propisanom, odnosno deklarisanom kvalitetu.

IX KAZNENE ODREDBE

Član 47

Novčanom kaznom od 50.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup preduzeće ili drugo pravno lice, ako:

- 1) postupi suprotno odredbama člana 7. ovog zakona;
- 2) za podizanje i obnavljanje šuma koristi reproduktivni materijal iz uvoza suprotno odredbama člana 8. ovog zakona;
- 2a) ne sakupi seme određene vrste šumskog drveća na osnovu naloga ministarstva (član 8a);
- 3) ako se bavi proizvodnjom reproduktivnog materijala, doradom reproduktivnog materijala ili utvrđivanjem kvaliteta semena, a ne ispunjava propisane uslove ili nastavi da se bavi ovim delatnostima posle rešenja inspektora o zabrani vršenja ovih delatnosti (član 15. stav 1, član 26, član 31. i član 44. stav 1. tačka 1);
- 4) pre stavljanja u promet i korišćenja ne izvrši utvrđivanje kvaliteta reproduktivnog materijala (član 30);
- 5) stavi u promet reproduktivni materijal suprotno odredbi člana 34. ovog zakona;
- 6) promet reproduktivnog materijala vrši proizvođač ili dobavljač koji nije upisan u knjigu proizvođača i dobavljača reproduktivnog materijala (član 35. stav 1);
- 7) stavi pošiljku dorađenog semena, sadnica i vegetativnih delova biljaka u promet suprotno odredbama člana 37. ovog zakona;
- 8) postupi suprotno odredbi člana 40. stav 1. ovog zakona.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara i odgovorno lice u preduzeću ili drugom pravnom licu.

Uz novčanu kaznu za privredni prestup iz stava 1. ovog člana može se izreći i zaštitna mera zabrane preduzeću ili drugom pravnom licu da se bavi određenom privrednom delatnošću u trajanju od šest meseci do deset godina.

Uz novčanu kaznu iz stava 2. ovog člana odgovornom licu u preduzeću ili drugom pravnom licu može se izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti u trajanju od šest meseci do deset godina.

Član 48

Novčanom kaznom od 100.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzeće ili drugo pravno lice, ako:

- 1) postupi suprotno odredbi člana 4. stav 3. ovog zakona;
- 2) ne vodi knjigu evidencije reproduktivnog materijala, odnosno ako knjiga evidencije ne sadrži propisane podatke (član 17);
- 3) postupi suprotno odredbi člana 18. ovog zakona;
- 4) ne obavesti ministarstvo o vrsti i količini proizvedenog, odnosno uveženog reproduktivnog materijala (član 19);
- 5) ne podnese ministarstvu prijavu za kontrolu proizvodnje, odnosno ako je ne podnese u propisanom roku (član 21);
- 5a) ne pribavi uverenje o poreklu pre stavljanja reproduktivnog materijala u promet (član 22. stav 3);
- 6) postupi suprotno odredbi člana 27. st. 1. i 3. ovog zakona;
- 7) ne vodi knjigu evidencije o doradi reproduktivnog materijala, odnosno ako knjiga evidencije ne sadrži propisane podatke (član 28);
- 8) ne čuva dokumentaciju o ispitivanju i utvrđivanju kvaliteta reproduktivnog materijala do propisanog roka (član 33);
- 8a) stavi u promet reproduktivni materijal ukrasnog drveća i žbunja suprotno odredbama člana 34a ovog zakona;
- 9) stavi reproduktivni materijal u promet suprotno odredbi člana 36. ovog zakona;
- 9a) pošiljku dorađenog semena u prometu ne prati deklaracija o kvalitetu, odnosno ako dorađeno seme u prometu ne odgovara kvalitetu označenom u deklaraciji, a delovi biljaka i sadnice kvalitetu navedenom na etiketi iz člana 38. (član 37a stav 1);
- 9b) za pošiljku semena iz člana 22. stav 2. ovog zakona ne pribavi novu deklaraciju o kvalitetu (član 37a stav 2);
- 9v) ne dostavi kupcu podatke iz člana 37a stav 3. ovog zakona odmah po završenom ispitivanju uzorka semena (član 37a stav 4);
- 10) postupi suprotno odredbama člana 38. ovog zakona;
- 11) ne vodi i ne čuva evidenciju o izdatim etiketama iz člana 38. ovog zakona najmanje pet godina (član 38a).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 5.000 do 50.000 dinara i odgovorno lice u preduzeću ili drugom pravnom licu.

Član 49

Novčanom kaznom od 5.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik, ako:

- 1) postupi suprotno odredbi člana 4. stav 3. ovog zakona;

- 1a) ne sakupi seme određene vrste šumskog drveća na osnovu naloga ministarstva (član 8a);
- 2) se bavi proizvodnjom reproduktivnog materijala ili doradom semena, a ne ispunjava propisane uslove ili nastavi da se bavi ovim delatnostima i posle rešenja inspektora o zabrani vršenja ovih delatnosti (član 15. stav 1, član 26. i član 44. stav 1);
- 3) ne vodi knjigu evidencije reproduktivnog materijala, odnosno ako knjiga evidencije ne sadrži propisane podatke (član 17);
- 4) ako postupi suprotno odredbi člana 18. ovog zakona;
- 5) ne obavesti ministarstvo o vrsti i količini proizvedenog, odnosno uveženog reproduktivnog materijala (član 19);
- 6) ne podnese ministarstvu prijavu, odnosno ako je ne podnese u propisanom roku (član 21);
- 6a) ne pribavi uverenje o poreklu pre stavljanja reproduktivnog materijala u promet (član 22. stav 3);
- 7) postupi suprotno odredbi člana 27. st. 1. i 3. ovog zakona;
- 8) ne vodi knjigu evidencije o doradi reproduktivnog materijala, odnosno ako knjiga evidencije ne sadrži propisane podatke (član 28);
- 9) pre stavljanja u promet i korišćenja ne izvrši utvrđivanje kvaliteta reproduktivnog materijala (član 30);
- 10) stavi u promet reproduktivni materijal suprotno odredbi člana 34. ovog zakona;
- 10a) stavi u promet reproduktivni materijal ukrasnog drveća i žbunja suprotno odredbama člana 34a ovog zakona;
- 11) stavi reproduktivni materijal u promet suprotno odredbi člana 36. ovog zakona;
- 12) stavi pošiljku dorađenog semena, sadnica i vegetativnih delova biljaka u promet suprotno odredbama člana 37. ovog zakona;
- 12a) pošiljku dorađenog semena u prometu ne prati deklaracija o kvalitetu, odnosno ako dorađeno seme u prometu ne odgovara kvalitetu označenom u deklaraciji, a delovi biljaka i sadnice kvalitetu navedenom na etiketi iz člana 38. ovog zakona (član 37a stav 1);
- 12b) za pošiljku semena iz člana 22. stav 2. ovog zakona ne pribavi novu deklaraciju o kvalitetu (član 37a stav 2);
- 12v) ne dostavi kupcu podatke iz člana 37a stav 3. ovog zakona odmah po završenom ispitivanju uzorka semena (član 37a stav 4);
- 13) postupi suprotno odredbi člana 38. ovog zakona;
- 13a) ne vodi i ne čuva evidenciju o izdatim etiketama iz člana 38. ovog zakona najmanje pet godina (član 38a);
- 14) postupi suprotno odredbi člana 40. stav 1. ovog zakona.

Član 49a

Novčanom kaznom od 5.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:

- 1) postupi suprotno odredbama člana 7. ovog zakona;
- 2) vrši promet reproduktivnog materijala (član 35. stav 1).

X PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 50

Preduzeće, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik koji se bave proizvodnjom reproduktivnog materijala, doradom, ispitivanjem i utvrđivanjem kvaliteta reproduktivnog materijala, prometom i upotrebom reproduktivnog materijala dužni su da svoje poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 51

Do donošenja propisa na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona primenjivaće se propisi doneti na osnovu Zakona o semenu i sadnom materijalu ("Službeni glasnik RS", br. 54/93 i 35/94) i Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog i šumskog bilja ("Službeni list SRJ", br. 12/98 i 37/2002) ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 52

Semenski objekti priznati u skladu sa propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona, smatraju se priznatim polaznim materijalom za proizvodnju selekcionisanog reproduktivnog materijala.

Član 53

Proizvodnja reproduktivnog materijala započeta do dana stupanja na snagu ovog zakona nastaviće se po propisima po kojima je započeta.

Član 54

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe Zakona o semenu i sadnom materijalu ("Službeni glasnik RS", br. 54/93 i 35/94) i Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog i šumskog bilja ("Službeni list SRJ", br. 12/98 i 37/2002) koje se odnose na reproduktivni materijal šumskog bilja.

Član 55

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".